

ALMANYA'DA

MİMARLAR İÇİN ÜCRETLER

13 Eylül 1950
Yürürlük tarihi : 9 Kasım 1950
" " 12 Mayıs 1950 B. Berlin için

I. BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

- Madde : 1 **Mimarların işlerinin hesaplanması**
Mimarların işlerine ait ücretlerin hesaplanması için aşağıdaki Ücretler Tüzüğü'nün hükümleri geçerlidir.
- Madde : 2 **Genel işler**
1. Genel işler, kural olarak birim bütünlüğü olan Md. 19)'daki işleri kapsar. Bunlar, Md. 10)'daki ücret oranlarına göre hesaplanabilirler.
 2. Sadece Md. 19)'daki kısmi işler yapılacaksa, bunlar Md. 19)'daki boyutlarına göre sadece kısmi ücretler olarak hesaplanırlar.
- Madde : 3 **Diğer işler**
1. İşverenin kabulü ile Md. 19)'dakilerin dışında kalan örneğin : bina ölçümlerinin masrafları, enkaz temizliklerinde işbirliği, vaziyet plânı çizimlerinin hazırlanması, daha sonra statik, akustik, ısıtma, havalandırma, isale tesisatının uzmanlarının ücretleri gibi işler, işveren tarafından ayrıca ödenir.
 2. Ücret oranlarında gösterilmemiş işlere ait ücretler, bu işlerin cins ve kapsam bakımından en yakın bulunduğu grubun esaslarıyla hesaplanır.
- Madde : 4 **İşlerin mükerrer kullanımı**
Örneğin : projeler, masraf tahminleri, vb. gibi mimarlık sözleşmelerinin dışında kalan işlerin mükerrer kullanımı, Md. 12)'nin hükümleri dikkate alınmak kaydıyla yeniden ücrete tâbidir.

II. BÖLÜM

YAPI İLE İLGİLİ İŞLERE AIT ÜCRETLER

- Madde : 5 **Ücret esasları**
- 1) Mimarların işlerine ait ücretler tahmini masrafların toplamı (Md. 19 Fk. 1. d) na ve işin ait olduğu yapı sınıfına göre belirlenir.
 - 2) Yapı masrafları, masrafların tahmin toplamı işverenin müdahalesiyle yahut işverenin kabul ettiği veya mimarın kabul etmediği bir durum üzerine yükselirse ve bu durum da mimara fazla bir iş yüklüyorsa, ücretlerin yeniden hesabı için fazla masraflar, tespit edilmiş tahmini masraf toplamına eklenir. Tahmini masraf toplamı eksilirse, ücret hesaplarına ait nihai tesis masrafları da buna bağlı olarak eksilir.

3. Tahmini masraflar toplamı tam tespit edilmediği sürece, ücret hesabına esas olan masraf tahminleri, m³ olarak değiştirilecek hacme yahut m² olarak inşaat alanına göre hesaplanarak kullanılır.
4. Ücret, işin ait olduğu yapı sınıfına ve yüzde olarak (%) tahmini masraflar toplamına göre hesaplanır. Yüzdelerin ifadeleri Md. 10)'daki ücretler çizelgesinden alınır.

Madde : 6 Tahmini masraflar toplamı ve tesis masrafları

1. Tahmini masraflar toplamı ve tesis masrafları, kaba yapı ile buna ek olarak yaklaşık yıkım işleri, ikmal işleri, dış tesisler ve ilâvelerin masraflarının biraraya gelmesinden oluşur (DIN 276). Bunlar, işin yapımı için kullanılan veya kullandırılan malzeme temini ile ilgili işlere ait bütün masrafları kapsarlar. Tahmini masraf toplamı ve tesis masraflarının üstüne : tapu, arsa temlik ve tescil masraflarıyla birlikte yıkım ve boşaltma, simsarlık ücreti, para temin masrafları, ruhsat, kontrol ve diğer resmî harçlar, mimarlık işlerine ait ücretler, bina yapım ücretleri (yerinde inşaata bakmak), statik-akustik-ısıtma-havalandırma-isale tesisatı vb. gibi diğer meslek elemanlarının ücretleri, gereken ilâve harcamalar, kötü hava şartları, ayrılmalar ve gece mesailerine ait paralardan, sözleşme ve hafta sonu tatillerinden doğan masraflardan hiçbirisi eklenmez.
2. İşveren malzeme teminini yahut malzeme işlerini, yahut mevcut veya sağlanmış yapı malzemesini ya da yapı kısımlarını kendi üzerine alırsa, yahut işverene normal dışı ödemeler veya kolaylıklar sağlarsa, işverene hesap, giriş fiatlarının gerçekte büyük olan tahmini masraflar veya tesis masrafları üzerinden çıkarılır. İşveren, istek üzerine kendi giriş masraflarını ispatlamak zorundadır. Tamamı veya büyük kısmı ödünç alınan yapı malzemeleri veya yapı kısımları, piyasa fiatlarıyla hesaba katılır.

Madde : 7 Yapı sınıfları

Ücretlerin, Md. 10)'a göre hesaplanmasında esas olarak aşağıdaki yapı sınıfları ayrıımı kullanılmıştır.

Yapı Sınıfı — I :

Sundurmalar, samanlıklar, basit barakalar ve yardımcı yapılar, duvarla çevirme (= çit) ler ve mimarî görünümle ilgili olmayan çitler; kıyı tahkimatları, çukurla çevirmeler, istinat duvarları; vadi barajlarında, su yapılarında ve basit köprü yapılarındaki mimarlık işleri.

Yapı sınıfı — II :

Basit mesken yapıları; tarımsal, meslekî ve endüstriyel amaçlı basit faydalanma yapıları; basit garajlar; güç köprülerde ve mühendislik yapılarındaki mimarlık işleri.

Yapı Sınıfı — III :

Orta kalitedeki mesken yapıları; tarımsal, meslekî ve endüstriyel amaçlı binalar; garajlar ve araç depoları, benzin istasyonları, basit lokantalar, tatil evleri, büfeler; yıkama ve dezenfeksiyon tesisleri; basit mezbaha ve sürü avluları; basit okul yapıları; yetiştirme yurtları; cezaevleri; sirk binaları; spor tesisleri; basit kilise ve tapınak yapıları.

Yapı Sınıfı — IV :

Konforlu mesken yapıları; mağaza ve işyerleri; idare binaları; trafik binaları, banka ve borsa binaları; posta ve telgraf binaları; mahkemeler; arşiv ve kitaplıklar; hastahaneler, tedavi ve bakım tesisleri; yüzme ve banyo tedavi yerleri; konser binaları; basit sinemalar; gelişmiş otel ve eğlence yerleri; okul yapıları; spor evleri; gelişmiş antrenman salonları ve spor tesisleri; endüstriyel ve meslekî amaçlı güç binalar; marketler; mezarlık yapıları; gelişmiş kilise ve tapınak yapıları.

Yapı Sınıfı — V :

Lüks mesken yapıları; yapı sınıfı : II'den IV'e kadar söylenenler dışındaki bütün özel ve halka açık konforlu yapılar.

Yapı Sınıfı — VI :

Örneğin : mobilya, masa - iskemle, aydınlatma araçları, perdeler, halılar, yolluklar, resimler, plastikler gibi iç mimarî işleri; anıtlar; vitray işleri; mihraplar ve mimberler, anıtkabirler; bayram ve matem dekorasyonları; meslekî sanat eşyaları; reklâm tesisatları; hava, kara ve deniz araçlarının iç bölüşümü ve döşenmesi.

Yapı Sınıfı — VII :

24 Nisan 1950 tarihli "Birinci Mesken Yapıları Kanunu" nun tanımladığı halka açık olarak kurulan sosyal mesken yapımına ait mesken yapıları.

Madde : 8 İnce yapı durumları

1. Bir işin hangi yapı sınıfında yer alacağı konusunda tereddüt varsa, ince yapı şartları hesaplanır ve buna tekabül eden yapı sınıfı tespit edilir.
2. İnce yapı durumu, ince yapı çalışmalarının masrafları ile kaba yapı ve ince yapı çalışmalarının masrafları toplamının oranı ile belirlir.
3. İnce yapı durumu Fk. 1.)'e göre elde edilmek istenirse, aşağıdaki ayırımdan hareket edilir :

25/100'e kadar	yapı sınıfı : I
25/100'den 40/100'e kadar	yapı sınıfı : II
40/100'den 55/100'e kadar	yapı sınıfı : III
55/100'den 70/100'e kadar	yapı sınıfı : IV
70/100'den yukarı	yapı sınıfı : V

Madde : 9 Kaba yapı, ince yapı çalışmaları ve dış tesisler

1. Kaba yapı çalışmaları, bu ücretler tüzüğündeki mânada kaba yapının ortaya çıkarılması için lüzumlu olan şu işlerden ibarettir.
Yıkım işleri, toprak ve temel çalışmaları,
Duvar çalışmaları,
Asfalt, izolasyon çalışmaları,
Beton ve betonarme çalışmaları,
Taş yonu çalışmaları,
Marangoz çalışmaları,
Demir konstrüksiyonlar ve demirci çalışmaları (yapı demir bölümü),
Çatı örtü çalışmaları ve paratoner çalışmaları,
Tenekecilik çalışmaları,
Kaba yapı için lüzumlu bütün diğer çalışmalar,
Taşımalar, yardımcı ve yan çalışmalar.
2. İnce yapı çalışmaları bu ücretler tüzüğündeki mânasıyla, işin ortaya çıkarılması için lüzumlu olan şu çalışmalardır :
Sıva ve kartonpiyer çalışmaları, rabiç sıva çalışmaları,
Taş oyma, heykeltraş ve modellenmiş aplike sıva çalışmaları,
Çimento döşeme işleri, zıvanasız kaplama,
Döküm ve levha kaplama çalışmalarıyla birlikte tavan ve duvarların kaplanması,
Demir sanat çalışmaları,
Marangoz ve doğrama çalışmalarıyla birlikte taban döşemeleri,
Çilingir (garnitür) çalışmaları,
Cam çalışmaları ve üst ışıklar,
Badana ve boya çalışmaları,

Yapıştırma çalışmaları (Duvar kâğıdı, muşamba, vb.),
 Soba ve ocak çalışmaları,
 Kalorifer, sıcak su, serinletme ve havalandırma tesisatı,
 Sulama ve kurutma tesisleri ve gaz dağıtımı,
 Elektrik tesisatı (alçak ve yüksek gerilim tesisleri) ve meslekî ve endüstriyel işletmelere
 hizmet eden her çeşit makinalı tesisler,
 Zırhlı odalar, emniyet tesisleri,
 Güneşten koruma düzenleri, (rulo, kapaklı, çekme kanatlı)
 Kullanıma teslim edilen ve yapının bitirilmesinde lüzumlu olan, ince yapı ile ilgili bütün
 diğer çalışmalar,
 Taşımalar, yardımcı ve yan çalışmalar.

3. Bu ücretler tüzüğündeki mânasıyla ,dış tesisler şunlardır :
 DIN 276 BII'ye uygun bulunan bütün tesisler, eşyalar, aletler ve makinalar.

Madde : 10 Ücretler çizelgesi

1. Mimarların Md. 19.)'da belirtilen işlerine ait ücretler aşağıdaki tabloya göre hesaplanır :

Tahmini masraflar toplamı DM	Y a p ı s ı n ı f l a r ı						
	I %	II %	III %	IV %	V %	VI %	VII %
5 000'e kadar	5,5	6,5	8,1	10,0	11,5	18,0	6,2
10 000 "	5,1	6,3	7,7	9,5	11,0	17,5	5,9
20 000 "	4,9	6,0	7,5	9,0	10,4	16,9	5,8
30 000 "	4,6	5,7	7,5	8,6	9,9	16,4	5,4
40 000 "	4,3	5,5	7,0	8,1	9,5	15,8	5,2
50 000 "	4,1	5,3	6,8	7,7	9,0	15,1	5,1
60 000 "	4,0	5,1	6,7	7,5	8,6	14,4	4,8
70 000 "	3,8	5,0	6,5	7,3	8,4	13,9	4,7
80 000 "	3,7	4,8	6,4	7,1	8,1	13,3	4,6
90 000 "	3,6	4,7	6,3	7,0	7,9	12,6	4,4
100 000 "	3,4	4,2	5,9	6,6	7,4	11,9	4,0
200 000 "	3,2	4,0	5,5	6,2	6,9	11,2	3,6
300 000 "	3,1	3,7	5,2	5,9	6,6	10,4	3,4
400 000 "	3,0	3,4	5,0	5,8	6,3	9,7	3,1
500 000 "	2,8	3,2	4,8	5,6	6,1	9,0	2,9
600 000 "	2,6	2,9	4,4	5,1	5,8	8,3	2,7
800 000 "	2,5	2,5	4,1	4,8	5,4	7,7	2,5
1 000 000 "	2,3	2,3	3,6	4,2	4,8	7,2	2,3
5 000 000 "	2,0	2,0	3,1	3,7	4,2	6,7	2,0
ve daha yukarısı							

2. Masraf tahminleri toplamı veya tesis masrafları 5000.— DM'tan aşağı bulunan işler için ücret, zamana göre, Md. 31.)'e kıyasla hesaplanabilir.
3. Verilen masraf tahminleri toplamı veya tesis masraflarının ara değerleri, ücret oranları enterpolasyonu yoluyla elde edilir.
4. Bu ücret oranları yapı uygulaması için Fk. 5.) ve Md. 3. Fk. 1.)'deki işler için ücretleri ve bunun gibi harcamaların tazminini (Md. 33.) kapsamamaktadır.
5. Yapı uygulaması (mahallî yapı gözetimi) için ücret, toplam ücret (Md. 1)'in % 25'ini bulmaktadır, amma masraf tahminleri, toplam veya tesis masrafları (Md. 5. Fk. 2)'nin % 1,5' undan az olamaz. Yapı sınıfı VII'nin mesken yapılarında yapı uygulaması (mahallî gözetim) için ücreti, Md. 19. Fk. 1. ve 3.)'deki işlere ait ücreti aşamaz. Daha yüksek masraflar, ayrıca ispatlandıktan sonra hesaba sokulabilirler. Döşemeler için (Md. 18) yapı uygulamasına ait ücret hesaplanmaz.

Madde : 11 Birden fazla proje

Aynı iş için işverenin izni veya kabulü ile birden fazla ön proje veya proje yapıldığında, bunlara ait ücret, esaslı ihtiyaçlar gözetilerek hazırlanan en geniş ilk ön proje veya proje için tam, diğer her bir proje için yarım ücret olarak hesaplanır.

Madde : 12 Birden fazla yapı işi

1. Bir sözleşme, oldukça değişik cinsten yapı işini kapsıyorsa, her yapı işi için ayrı ayrı tam ücret hesaplanır.
2. Bir sözleşme, birden fazla aynı veya simetrik yapı işini kapsıyorsa, bir yapı işi için tam ücret, her tekrar için yarım ücret hesaplanır. Ancak bu indirim, yapılar sadece aynı veya komşu yapı arazilerinde aynı yapım şartları altında bulunuyorlarsa söz konusudur. İndirim, üst yönetim ve yapı uygulaması (mahalli yapı gözetimi) ne ait ücretler için sözkonusu değildir.
3. Bir sözleşme birden fazla aynı tip ve eşit yapı cinsini yahut sadece pek az değişiklikleri bulunan aynı veya komşu arazilerdeki mesken yapılarını kapsıyorsa, ücret, buna uygun düşen ücret oranına göre toplam masraflar üzerinden hesaplanır. Bu arada birinci yapı için Md. 10'a göre tam ücret, birinciden dördüncüye kadar her bir yapı için ücretin 5/10'u, beşinciden yedinciye kadar her bir yapı için 4/10'u, Sekizinci ve bunu izleyen her tekrar için ücretin 3/10'u hesaplanır. İndirim, yapı uygulaması (mahalli gözetim) için sözkonusu değildir.
4. Bir sözleşme, birden fazla değişik yapı tipi yahut değişik yapı cinsinde, aynı veya komşu arazideki mesken yapılarını kapsıyorsa, ücret, her tip veya yapı cinsi için ayrı olarak ve her bir tip veya yapı cinsinin toplam masraflarına uygun düşen ücret oranına göre hesaplanır. Diğer hallerde Fıkra : 3.) benzer şekilde kullanılır.

Madde : 13 Uygulamanın zaman yönünden ayrılması

Bir veya birden fazla yapı işi bulunan bir yapı sahibi yapı uygulamasını büyük zaman aralıkları ile kısım kısım yapıyor veya yaptırıyorsa, yapı sahibi veya müteahhidin yaptığı işlere ait ücret, bu kişilerin toplam masraflarına göre hesaplanır. Her bir yapı bölümüne ait geri kalan işlerin ve yapı yönetiminin ücreti her bir yapı bölümünün masraflarına göre hesaplanır.

Madde : 14 Değiştirme (= tadilat) ler

1. Değiştirmeler, mevcut bir yapının konstrüksiyon veya durumuna yapılan önemli müdahalelerdir.
2. Değiştirmelerde ücret yükseltimi serbesttir. Kural olarak Md. 10'daki tam ücretlerin 1/3 kadar bir artırımı uygundur.

Madde : 15 Genişletmeler ve Geliştirmeler

1. Genişletmeler, ilâve yapmak veya kat çıkarmaktır.
2. Geliştirmeler, mevcut duvarlar veya yapı kısımları üzerinde yeni plânlamaya göre yapımlardır.
3. Fıkra : 1.) ve 2.)'deki durumlarda, ücret, Md. 10'a göre zamsız olarak hesaplanır.

Madde : 16 Yeniden tesisler, onarımlar, yeniden geliştirmeler

1. Ücretlerin hesabı için yeniden tesis çalışmaları, bir yapının kendisini veya bölümlerini o zamana kadarki plânlarında ve görünümünde büyük değiştirme yapmaksızın eski durumunda yeniden tesis etmektir.

2. Onarımlar, mevcut yapıdaki büyükçe kapsamlı bakım çalışmalarıdır.
3. Ücretler tüzüğündeki anlamıyla yeniden geliştirmeler, harap binaların eski plân ve görünümünde önemli değiştirme yapmak suretiyle yeniden geliştirilmesine hizmet eden çalışmalardır.
4. Yeniden tesis ve onarımlar için ücretler, sözkonusu kısmî iş uygulanmış ve üzerinde anlaşma sağlanmış olduğu takdirde, Md. 19.) Fk. 3)'le bağlantılı olarak Md. 10.)'a göre hesaplanır. Yapı yönetimi (mahallî yapı gözetimi) için bir yükseltme serbesttir. Kural olarak Md. 10.)'daki tam ücretin 1/3'ü kadar bir yükseltme uygundur. Ücretlere ait oran, işin ait olduğu yapı sınıfına göre alınır.
5. Haraplaşmış bir yapının yeniden geliştirilmesi, bunun için bir yeni proje lüzumlu ise, yeni bir yapı gibi işlem görmelidir.

Madde : 17 Birden fazla çalışmalar

1. Md. 14.)'ten Md. 16.)'ya kadar gösterilen çalışmalar aynı zamanda uygulanabildiği takdirde tek tek işlerin ücretleri tespit edilir ve ücretler buna göre ayrı ayrı hesaplanır.
2. Ücret oranı genel masraflardan bulunur.

Madde : 18 Döşemeler

1. Döşemeler yapıya tesbit edilmemiş eşyalardır .
2. Bir yapı, örneğin : mobilyalar, masa ve sandalyeler, aydınlatma organları, perdeler, halılar, yolluklar, tablolar, plâstikler, vb. gibi döşeme eşyalarıyla mükemmeleştirilirse, buna ait ücret Md. 10) (yapı sınıfı : VI)'ya göre hesaplanır.
3. Döşeme, yapı sahibiyile birlikte projeye göre geliştirilmişse, bunun için ücret yapı sınıfı : VI'ya göre % 25 indirimle hesaplanır.
4. Döşeme, mimar tarafından projelendirilmez fakat işverenin onayı üzerine mimarın işbirliğiyle temin edilir ve geliştirilir yahut yerine yerleştirilirse, bunların temin edilme masrafları (Md. 5) Fk. 2)'deki masraflara ilâve edilir. Ancak, ince yapı durumlarının hesaplanmasında, temin edilme masrafları buraya eklenmez. Böyle bir durumda yapı sınıfı : VI'ya ayrı bir ücret konmaz.

Madde : 19 İşlerin görünümü

Mimarlık işleri aşağıdaki kısmî işlere ayrılırlar :

1. Yeni yapılar, geliştirmeler (Md. 14), genişletmeler, geliştirmeler (Md. 15) ve yeniden geliştirmeler için, Md. 16 Fk. 5'e uyarak :

a) Ön proje : % 10'u

Yani : yapı görevinin önemli bölümlerinin masraf tahminleriyle birlikte deneme mahiyetindeki çizimsel çözümleri, ruhsat işlemleri için resmî yerlerle muameleler;

b) Proje : % 20'si

Yani : yapı görevinin bundan sonraki gelişmelerini büyük bir temel değişiklik gerektirmeden uygulayabilecek tarzda yapılmış nihai çizimsel çözüm;

c) Yapının ön dokümanları : % 10'u

Yani : özel uzmanların getirilmesi gerekmediği takdirde, ruhsat sınamalarına lüzumlu belgeler;

d) Kütle ve masraf hesaplamaları : % 10'u

Yani : kütle hesaplamalarının yapılıp mahallî rayiçlerin bunlara yerleştirilmesi suretiyle, yahut ta : işlerin dökümünü müteahhitlerin teklifleriyle birleştirmek suretiyle, tesis masraflarının elde edilmesi;

Md. 10' daki
ücretlerin

Bak : Ark
sayfa

e) Uygulama çizimleri : % 25'i

Yani : projenin, bütün boyutlarıyla ve işin uygulaması için gerekli veriler ve açıklamalar ile birlikte, diğer çalışmaları;

f) Mimari yönden üst yönetim : % 15'i

Yani : işin yapımında görünüm ayrıntıları açısından gözetim;

g) Teknik ve ekonomik üst yönetim : % 10'u

Yani : yapının teknik uygulamasına ait genel denetim, gerekli sözleşmelerin hazırlanması, hesapların kontrolü, hesap sonuçları ve tesis masraflarının son durumunu tespit, mümkünse zaman ve ödeme plânı hazırlanması.

Üst yönetim, yapı uygulamasını (mahallî yönetim) kapsamaz.

Md. 10' daki
Ücretin

2. Döşemeler için (Md. 18.) :

a) Ön proje

: % 15'i

b) Proje

: % 20'si

c) Masrafların bulunması

(İşlerin ayrıntısı

: % 10'u

d) Uygulama çizimleri

Fk. 1 gibi)

: % 40'ı

e) Üst yönetim

: % 15'i

Md. 10' daki
Ücretin

3. Yeniden tesisler ve onarımlar (Md. 16) için :

a) Hazırlama çalışmaları : % 5'i

Yani : yapıdaki zararların cins ve kapsamının tespiti için yapılan mahallî girişim, mevcut yapı kısımlarının incelenmesi, resmî plânlama örgütleriyle yapı sahibinin ruhsat yetkisi üzerinde muameleler;

b) Lüzumlu izdüşüm, kesit ve görünümünün hazırlanması : % 10'u

Md. 3 Fk. 1.)'deki anlamda bunun için ayrı bir iş gerekli olduğu takdirde, bunlar ona uyan şekilde ödenir;

c) Yapının ön dokümanları : % 10'u

Yani : özel uzmanların getirilmesi gerekmediği takdirde, ruhsat sınamalarına lüzumlu belgeler;

d) Kütle ve masraf hesaplamaları : % 10'u

Yani : kütle hesaplamalarının yapıp mahallî rayiçlerin bunlara yerleştirilmesi suretiyle, yahut ta : işlerin dökümünü müteahhitlerin teklifleriyle birleştirmek suretiyle, tesis masraflarının elde edilmesi;

e) Uygulama çizimleri : % 25'i

Yani : bütün boyutlarıyla projenin ve işin uygulaması için gerekli veriler ve yeniden tesis sırasında gerekli kesin mahallî açıklamalar

f) Mimari yönden üst yönetim : % 15'i

Yani : işin yapımında görünüm ayrıntıları açısından gözetim;

g) Teknik ve ekonomik üst yönetim : % 25'i

Yani : yapının teknik uygulamasına ait genel denetim, gerekli sözleşmelerin hazırlanması, hesapların kontrolü, hesap sonuçları ve tesis masraflarının son durumlarını tespit, mümkünse zaman ve ödeme plânı hazırlanması.

Üst yönetim yapı uygulamasını (mahallî yönetim) kapsamaz.

Md. 10' daki
Ücretin

4. Yapı yönetimi (mahallî yapı denetimi), yani : yapı uygulamasının yerinde denetimi işi : Bu iş tesisin, çizimlere verilere ve durumlara uygun bir şekilde teknik kurallar gibi resmî mevzuatta gözönünde bulundurularak yapılmasının gözetimini, yapı iş ve malzemelerinin tesellümünü, lüzumlu ölçmelere ait hesapların gerçeklere ve sözleşmelere uygunluğunu sınamayı kapsar.

Yapı uygulamasına ait ücretin miktarı Md. 10. Fk. 5.) ve Md. 16. Fk. 4.)'ten belirlenir.

Madde : 20 Münferit iş olarak ön proje ve proje

1. Münferit iş olarak bir ön projenin hazırlanması bir sözleşmeye bağlanacaksa, bunun için yapısal işlerde toplam ücretin % 15'i, döşemelerde % 25'i hesaplanabilir.

2. Münferit iş olarak bir projenin hazırlanması bir sözleşmeye bağlanacaksa, bunun için, ön proje yapılmamış, olsa dahi, toplam ücretin yapısal işlerde % 30'u, döşemelerde % 35'i hesaplanabilir.

Madde : 21 Ödenmesi gerekenler

Mimar, her defasında kendi işinin o seferki durumuna uygun olarak ücretinden kısmi meblağları istemek hakkına sahiptir. Kalan ücret işin tamamlanmasından sonra kapanış hesapları ile birlikte ödenir. Md. 3. Fk. 1)'de belirtilen ücretler ile harcamalar (Md. 33) her defasında hesap teslimiyle birlikte işveren tarafından, tazminat olarak ödenir.

III. BÖLÜM

KANAATLER, TAHMİNLER

Madde : 22 Kanaatlere ait ücretler

Kanaatler için ücret, buna uygun olarak görevin güçlüğüne göre veya kullanılan zamana göre hesaplanır.

Madde : 23 Binaların ve arsaların ilk tahminlerine ait ücretler

Satış, kira, vergi, sigorta ve diğer amaçlarla, yararlanmak üzere elde mevcut yeterli çizimlerden m² olarak yapı alanına veya m³ olarak yapı hacmine göre çabuk keşiflere dayanan ilk tahminler aşağıdaki gibi hesaplanır :

Tahmin değeri	Tahmin değerinin ‰ (binde) si olarak ücret
50 000 DM'a kadar	1,5
100 000 DM "	1,25
200 000 DM "	1,0

Tahmin toplamlarının ara değerleri için enterpolasyon yapılır. Ücretler D Mark olarak tam rakam şeklinde yuvarlanır.

2. Mahalli ölçümler veya çizimler gerekli olursa, bu ücretler tüzüğünün Md. 3. Fk. 1'deki hükümleri uyarınca bunlara ayrı ödeme yapılır.
3. 1/200 ölçekli çizimler hazırlamak üzere mahalli yeni ölçümler yaparak, yeni kütle hesapları geliştirerek tahmin değerlerinin hesaplanması aşağıdaki gibi yapılır :

Tahmin Değeri	DM	Tahmin Değeri	DM
25 000 DM'a kadar	180	450 000	1 320
50 000	300	500 000	1 410
75 000	390	750 000	2 100
100 000	480	1 000 000	2 700
125 000	560	1 500 000	3 500
150 000	630	2 000 000	4 300
200 000	770	3 000 000	5 700
250 000	900	4 000 000	7 000
300 000	1 020	5 000 000	8 000
350 000	1 130	7 500 000	11 500
400 000	1 230	10 000 000	14 500

Tahmin toplamlarının ara katları için ara değerler enterpolasyonla bulunur. Ücretler DM olarak tama yuvarlanır.

4. Fk. 1.)'den 3.)'e kadar bu tüzük uyarınca hesaplanan ücretler, harcamalara (Md. 33) ait ödemeyi kapsamamaktadır. Bu sonuncular hesaba ayrıca konur.
5. Tahminlerin tamamlanması için işyerine gidip-gelmeleri gözönüne almak amacıyla, yapılmış ön çalışmalara bakarak işe göre tahmin ücretinin yarısına kadar ödeme yapılır.

IV. BÖLÜM

ŞEHİRCİLİK İŞLERİNE AİT ÜCRETLER

Madde : 24 İşlerin dökümü

Şehircilik çalışmaları şunlardır :

- a) Yerleşim planları : Bunlar iskân kanununa ve aynı zamanda diğer özel ve genel kanuni düzenlemelere uygun olarak araziden düzenli yararlanmağa hizmet ederler ve kural olarak şunlardan oluşurlar :
 1. 1/25 000 ölçekli eski yerleşim plânı ve buna ait ana trafik yolları, trafik bantları, enerji hatları, arazi mülkiyeti, tarım, orman ve park olarak yararlanılan arazi; bir istimlâke konu olamayan arazi; mevcut imar durumu, yapılmış ve hedef alınmış kısımları ile birlikte mevcut durumun harita tarzında ve aynı ölçekle ifadesi;
 2. 1/10 000 ölçekli yürürlükteki yerleşim plânı ve buna ait mevcut durumun yukardaki veri ayrıntılarıyla birlikte, aynı ölçekle harita tarzında ifadesi.
- b) Genel yerleşim plânları : bunlar büyük hedefler halinde yerleşim plânlarına esas olarak şehircilik görevlerini kapsarlar ve ana trafik yollarının çözümü, demiryolu ve su yapılarına ait hizmetler, iskân ve endüstri alanları arasındaki ulaşım imkânları, açıklık alanların genel dağılımı gibi şehircilikle ilgili diğer bütün tesisleri ihtiva ederler. Genel yerleşim plânları ileniki çalışmalara ve uygulamalara esas teşkil ederler ve bunlar kural olarak 1/10 000 ölçekli, daha ufak alanlarda 1/5 000 veya 1/4 000 ölçekle çizilirler.
- c) Kısmî imar plânları, kısmî işlem plânları : bunlar, kural olarak genel yerleşim plânlarını temel alarak bir kısım arazide uygulama amacıyla 1/2 000'den 1/1 000'e kadar ölçekle yapılırlar ve resmî fotoğrametrik plânlara baz olarak hizmet ederler. Bunlar kesin yol uygulamalarını, açıklık alanların ayırımlarını blokların dağılımını ve halka açık yapı ve tesislerin bölüşümünü, küçük hizmetlerde arsaların yerleşimini verirler.

Madde : 25 Ücretin hesaplanması

1. Ücretin yüksekliği çalışılan arazinin büyüklüğüne göre belirlenir.
2. Alan büyüklüğü tespit edilirken ,esas alınmış durumlarda, imar olunan yerler tüm olarak veya kısmen birlikte hesaba katılabilirler.
3. kısmî imar ve kısmî işlem planlarında, sınırlı kapsamlara, imar olunmuş yahut kalmış alanlar, şayet bu arada bağlantılar vb. nazarı itibara alınacaksa, birlikte hesaplanabilirler.

Madde : 26 Ücret çizelgesi

1. Eski yerleşim plânı

750 ha'a kadar, her ha için	: 1,— DM
1 000 " " " "	: 0,84 DM
1 500 " " " "	: 0,75 DM
2 000 " " " "	: 0,69 DM
2 500 " " " "	: 0,64 DM
3 000 " " " "	: 0,59 DM
4 000 " " " "	: 0,54 DM
5 000 " " " "	: 0,49 DM
10 000 " " " "	: 0,45 DM

15 000 " " " "	:	0,42 DM
20 000 " " " "	:	
ve daha yukarısı " "	:	0,33 DM

2. Yürürlükteki yerleşim plânı :

750 ha'a kadar, her ha için	:	4,10 DM
1 000 " " " "	:	3,32 DM
1 500 " " " "	:	2,91 DM
2 000 " " " "	:	2,66 DM
2 500 " " " "	:	2,50 DM
3 000 " " " "	:	2,34 DM
4 000 " " " "	:	2,09 DM
5 000 " " " "	:	1,91 DM
10 000 " " " "	:	1,82 DM
15 000 " " " "	:	1,50 DM
20 000 " " " "	:	
ve daha yukarısı " "	:	1,50 DM

3. Genel yerleşim plânı :

750 ha'a kadar, her ha için	:	8,82 DM
1 000 " " " "	:	6,66 DM
1 500 " " " "	:	5,84 DM
2 000 " " " "	:	5,41 DM
2 500 " " " "	:	5,00 DM
3 000 " " " "	:	4,57 DM
4 000 " " " "	:	4,10 DM
5 000 " " " "	:	3,75 DM
10 000 " " " "	:	3,32 DM
15 000 " " " "	:	2,91 DM
20 000 " " " "	:	
ve daha yukarısı " "	:	2,50 DM

4. Kısmî imar ve kısmî işlem plânı :

20 ha'a kadar, her ha için	:	100,— DM
30 " " " "	:	84,— DM
50 " " " "	:	67,— DM
75 " " " "	:	58,— DM
100 " " " "	:	50,— DM
150 " " " "	:	45,— DM
200 " " " "	:	42,— DM
300 " " " "	:	33,— DM

5. Alan büyüklüklerinin aradeğerlerine ait ücret ifadeleri enterpolasyonla bulunur.

Madde : 27 Kısmî meblâğlar

Ücretler şu kısmî meblâğlar halinde ödenir :

1. Yerinde yapılmış keşiflerden ve görevin ve esas fikrin aydınlatılmasından sonra % 20
2. Ön projenin bitirilmesinden, yani : görevin taslak üzerinde çözümünden sonra % 40
3. Projenin bitirilmesinden, yani : yaklaşık olarak gerekli sözlü ve yazılı açıklamalarla çalışmanın bitirilmesinden sonra, ücretin gerisi % 40

Madde : 28 Ücretlerin indirimi

Yürürlükteki yerleşim plânı (Md. 24. a. 2) ve genel yerleşim plânı (Md. 24. b) üzerinde aynı zamanda çalışıldı ise, ücretlerin herbiri % 25 indirime uğrarlar.

Madde : 29 Olağanüstü işler

Şehirciliğe ait olan çözümleri yahut yapısal hüner veya trafik tekniği incelikleri, açıklık alanların geliştirilmesi, fotogrametri pânları yapımında işbirliği vb. gibi olağanüstü münferit çalışmalar için özel anlaşmalar gereklidir.

Madde : 30 Yapısal işlerin ödenmesi

Şehirciliğin münferit sorunlarının çözümü için faydalı bulunan yapı işlerine ait ön proje veya projeler için ayrı anlaşmalar gereklidir. Bunlar, bu ücretler tüzüğü'nün II. Bölümündeki ücret oranlarına göre hesaplanır.

V. BÖLÜM**ZAMANA GÖRE İŞLERİN ÜCRETLERİ****Madde : 31 Saat ücreti**

İşler zamana göre hesaplanacak olursa, diğer muhtemel gerekli kullanımlar yanında her saat için en az 7,— DM hesaplanmalıdır.

Madde : 32 Yardımcı personele ait ödeme

Teknik - ekonomik hizmetin ifasında yardımcı personelin çalışmasına ihtiyaç olursa, bu personelin ücreti ayrıca hesaplanır. Burada, tazmin edilen harcamalar yanında, sözkonusu yardımcı elemanın aylık gelirinin 1/100'ü bir saat oranı olarak hesaba geçirilir. Amma bu gibi duramlarda artık genel iş masrafları hesaplanmaz.

VI. BÖLÜM**YAN MASRAFLAR****Madde : 33 Harcamaların tazmini**

Sözleşmenin ifası için ancak ve sadece lüzumlu oldukları taktirde mimarlar tarafından yapılmış harcamalar (yan masraflar) hesapta işverene ait olur. Buraya özellikle şunlar girer :

1. Bütün projenin hazırlanmasında lüzumlu, kadastro, kotlu plânlar ve durum plânları, tapu kayıt kopyaları, zemin araştırmaları, topoğrafya işleri, modeller, fotoğraflar, statik incelemeler, ilân masrafları, resmî harçlar, yapı yerinin boşaltılmasına ait ödemeler vb. gibi ön çalışma ve dokümanlara ait masraflar;
2. Çizimlerin yazı, baskı, vb. nin çoğaltılması masrafları, posta ve telefon ücretleri;
3. Kabul edilen işin uygulanması için gereken seyahatlerin masrafları. Burada işverenle anlaşmaya göre yurtiçi seyahatleri için yol parası (Tren : II. mevki, yataklı, Gemi : I. mevki, mümkünse oto), bagaj masrafları, seyahat sigortası ve diğer kişisel olmayan harcamalar hesaba geçirilir.

Bir otodan yararlanmaya ait ücretlerin ödenmesi özel anlaşmaya bırakılır. Ayrıca işverenle anlaşmaya göre gecelenmediği taktirde 22.— DM. gecelendiğinde 30.— DM'dan bir gündelik hesaplanabilir; daha yüksek ödemeler özellikle gösterilmiş olmalıdır. Gecelenmemiş altı saat süreli seyahatler için gündelik sadece yarım olarak hesaplanabilir.

Dış ülkelere seyahatlerin masraflarını tazmin için özel anlaşmalar gereklidir. Yardımcı elemanların seyahatleri için, tren : II. mevki olarak harcamalar yanında gerçek harcama seviyesinde bir gündelik ödenir.

Seyahatlerde saatle ölçülen işlerin ifası, seyahat ve bekleme süresi olarak Md. 31'e uygun saat oranına göre hesaba geçirilir.

(Meal :)

Mimarların Ücretleri Hakkında**N İ Z A M N A M E**

PR Nr. 66/50

**10 Nisan '48/ 3 Şubat '49/ 21 Ocak '50/ 8 Temmuz '50/ 25 Eylül '50 tarihli
Ücretler Kanununun Md. 2.'deki esaslarıyla düzenlenmiştir**

Madde : 1

1. Mimarların kabul etmediği alışılmış dışındaki işlerin uygulaması ile normalden daha lanır.
2. Buna göre bulunan ücretler âzamî rakamlardır.

Madde : 2 Mimarların kabul etmediği alışılmışın dışındaki işlerin uygulaması ile normalden daha uzun süren işler için münferit durumlarda daha yüksek ücretlerde anlaşılabilir.

Madde : 3

1. Bu nizamname 9 Kasım '50 tarihinde yürürlüğe girer.
2. Aynı tarihte, Reich Güzel Sanatlar Meslek Odası başkanlığının konu aldığı 15 Temmuz '35 tarihli "Mesleğin Korunması ve Mimarların Mesleksel Gelişimleri", hakkındaki yedinci kararı, 7 Mayıs '37 tarihli "Mimarların Ücretlerinin Değerlendirilmesi" ne ait metin yanında diğer karışit hükümler yürürlükten kalkar.
3. Bu nizamname hükümlerine aykırı olarak tekrarlanacak işlemler, 26 Temmuz '49 tarihli Ticarî Ceza Kanunu Basitleştiren Kanun hükümlerine göre takibata uğrarlar.

Bonn, 13 Ekim 1950

Ticaret Bakanı

L. Erhard

**(Ve; aynı tüzüğün, B. Berlin'de de yürürlüğe girdiğine dair 9 Nisan '51 tarihli
bir diğer nizamname metni.)**